

การศึกษาทางวิชาการด้านป่าชุมชน เรื่อง การพึ่งพิงป่าชุมชน ป่าชุมชนบ้านแลง
ตำบลบ้านแลง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

การศึกษาทางวิชาการด้านป่าชุมชน เรื่อง การพึ่งพิงป่าชุมชน ป่าชุมชนบ้านแลง ตำบลบ้านแลง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นการศึกษาเก็บข้อมูลระหว่างเดือน เมษายน ถึง กันยายน 2547 โดยศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ประวัติความเป็นมา ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม การพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ และการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน ตลอดจนวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการพึ่งพิงทรัพยากรป่าชุมชนกับปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม

ป่าชุมชนบ้านแลง ตำบลบ้านแลง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่ากระเจด ป่าแพ ป่าเกล่ง บ้านกระเลาทอง หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านแลง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีเนื้อที่ประมาณ 103 ไร่ ลักษณะพื้นที่และสภาพป่าเป็นที่ราบ สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 120 เมตร มีความลาดชันประมาณ 40% ป่าชุมชนบ้านแลงเป็นรูปแบบป่าชุมชนที่เกิดจากการประสานงานจากความร่วมมือร่วมใจของชุมชน และเจ้าหน้าที่รัฐในการระดมความคิด จัดการให้เป็นป่าชุมชนของท้องถิ่นในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูสภาพป่าชุมชน จากป่าเสื่อมโทรมที่มีลักษณะเป็นดินทรายที่ถูกบุกรุก โดยมีชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านแลงเข้ามาดำเนินการ จนกระทั่งมีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์ สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ เป็นแหล่งอาหารของชุมชนส่วนรวมได้อย่างยั่งยืน จนได้รับรางวัลป่าพื้นบ้านอาหารชุมชนดีเด่น ประจำปี พ.ศ.2542 จากกรมป่าไม้

สภาพเศรษฐกิจและสังคม จากการศึกษาพบว่าตัวแทนครัวเรือนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยระหว่าง 46 - 60 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีขนาดครอบครัวแบบครอบครัวเดี่ยว มีสมาชิกส่วนมาก 4 - 6 คน เป็นคนท้องถิ่นมาแต่กำเนิดมากที่สุด ประชากรส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเองโดยมีมากที่สุด 1 - 10 ไร่ และทั้งหมดมีเอกสาร นส.3 ที่ได้รับมาจากครอบครัว (มรดก) และเพียงพอในการดำรงชีพ โดยส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น สวนยางพารา สวนผลไม้ มีรายได้ต่อครัวเรือนมากที่สุดที่ 50,001 - 100,000 บาท โดยเฉลี่ยที่ 78,634.7 บาท ส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมต้องอาศัยแหล่งน้ำจากบ่อบาดาลมากที่สุด

สภาพการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้จากป่าชุมชนพบว่า ป่าไม้มีประโยชน์ในการเป็นแหล่งอาหารมากที่สุด รองลงมาเป็นแหล่งรักษาโรค เป็นแหล่งไม้เพื่อประโยชน์ใช้สอย ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชน มีน้อยมากที่สุดระลอกถึงประโยชน์ด้านการรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ป้องกันการพังทลายของดิน ป้องกันอุทกภัย บรรเทาความรุนแรงของลมพายุ ความต้องการของประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่ต้องการมีพื้นที่ป่าเพื่อเป็นแหล่งอาหารชุมชน ต้องการให้เจ้าหน้าที่รัฐด้านป่าชุมชนให้ความรู้เรื่อง ประโยชน์ของป่าไม้มากที่สุด